

tüted HABERLER

DEMOKRATİK HAKLAR MITİNG VE YÜRÜYÜŞÜ

TÖB-DER, TUM-DER ve TüTED, 6 ilde "EKONOMİK VE DEMOKRATİK HAKLAR" miting ve yürüyüşü düzenledi. Bu miting ve yürüyüşler 5 Şubat 22 Ocak Cumartesi günü Denizli, Mersin ve Bursa'da, ikincisi 29 Ocak Cumartesi günü Diyarbakır ve Giresun'da yapılacak. Son miting ve yürüyüş 5 Şubat günü Ankara'da yapılıyor. TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioglu, TUM-DER Genel Başkanı Erhan Tezgör ve TüTED Genel Başkanı Aykut Göker, düzenledikleri ortak basın toplantısında miting ve yürüyüşlerin amacını ve programını basına açıkladı. Açıklamada özetle şu görüşler belirtildi:

1977 yılı bütçesinin meclislerde görüşüldüğü günlerdeyiz. Ülkemizde memurların toplu sözleşmeli-grevli sendika kurma hakları olmadığı için, sefaletin kucağına itilmektedirler. Çok yönlü sömürü ve mevcut üretim biçimi sonucu şiddetlenen enflasyon, dayanılmaz boyutlara ulaşan hayat pahalılığı, biz memurların belini bükmektedir. Maaş ve ücretlerimiz, ev kiralaları ve yiyecek-giyecek maddelerinin fiyatları yanında komik kalmaktadır. 657 sayılı yasa, memurlara getirdiği kulfetler yönünden işletilmekte, tanıdığı sosyal haklar yönün-

den işletilmemektedir. Örneğin 6 yıldan beri MEYAK adı altında maaşlarımızın % 5'leri gasbedilmektedir. Yakacak zammı, aile ödeneği verilmemektedir. Katsayı dondurulabilmektedir. Aşağıda göstermelik artışlarla, fiyat artışlarının çok gerisinde bırakılabilmektedir. Tüm bunlara demokrat, ilerici, devrimci memurlar üzerindeki siyasal baskılar eklendiğinde, hayat bizler için çekilmez hal almaktadır. Kısaca egemen güçler, memurları kapı kulu yapmak istiyor."

"Yıllardır verilmeyen ekonomik-demokratik haklarımız konusunda sessiz kalamayız. Biz, TÖB-DER, TUM-DER ve TüTED olarak seslerimizi gür bir şekilde duyurmakta kararlıyız" diyen örgüt başkanları saptanan ortak talepleri şöyle sıraladılar:

- Maaş tablosundaki 15, 14, 13. dereceleri kaldırılmalı,
- Katsayı, hayat pahalılığını karşılayacak biçimde yeniden düzenlenmeli,
- Çocuk zamları 250 liraya çıkarılmalı,
- MEYAK soygunu durdurulmalı, kesilen paralar faizleriyle birlikte geri verilmeli,
- Yakacak zammı verilmeli,

TÖB-DER, TUM-DER VE TüTED'İN ORTAKLAŞA DÜZENLEDİĞİ "EKONOMİK VE DEMOKRATİK HAKLAR MITİNG VE YÜRÜYÜŞÜ"
●22 OCAK GÜNÜ, DENİZLİ MERSİN VE GİRESUN'DA, ●29 OCAK GÜNÜ, DİYARBAKIR VE BURSA'DA, ●5 ŞUBAT GÜNÜ ANKARA'DA YAPILYOR. TüTED, BÜTÜN ÜYELERİNİ BU MITİNG VE YÜRÜYÜŞLERE EN ETKİN BİÇİMDE KATILMAYA ÇAĞIRIR.

EKONOMİK DEMOKRATİK HAKLAR MITİNG VE YÜRÜYÜŞÜ

- Aile ödeneği verilmeli,
- Konut sorunu ele alınmalı,
- Yan ödemeler ulufe şeklinde değil, tüm memurlara eşit ölçüler içinde verilmeli,
- Yolluklar 6245 sayılı yasadaki gösterilen biçimde düzenlenmeli,
- Fazla mesai, ek ders ücreti, bütçe yasalarda yıllardır yer alan fakat uygulanmayan mahrumiyet yeri ödeneği ve benzeri ödenekler hayata geçirilmelidir.
- Memur kıyımına son verilmelidir.

li, antidemokratik 76. madde kaldırılmalıdır,
-İşçi-memur ayrımı kaldırılmalı, tüm çalışanlara toplu sözleşmeli, grevli sendika kurma hakkı verilmelidir.

TÖB-DER, TUM-DER ve TüTED Genel Başkanları, basın toplantısının sonunda şu ortak çağrıyla yaptılar:

"EKONOMİK VE DEMOKRATİK HAKLARIMIZ ETRAFINDA YAPILACAK

MITİNGLERİMİZE ÖRGÜTLÜ-ÖRGÜTSÜZ TÜM ÖĞRETMEN, MEMUR VE TEKNİK ELEMANLARI ÇAĞIRIYORUZ."

"BUYUK KİTLE GÖSTERİLERİMİZE, DEMOKRASİDEN, BAĞIMSIZLIKTAN YANA ÇALIŞANLARIN GREVLI-TOPLU SÖZLEŞMELİ HAKLARINDAN YANINA TÜM DEMOKRATİK GÜÇLERİ DAVET EDİYORUZ."

DANIŞMA KURULU TOPLANDI

TüTED Danışma Kurulu döneminin ikinci toplantısını 25-26 Aralık günleri Ankara'da yaptı. Toplantıya; Zonguldak, Ankara, Denizli, Sivas, Iskenderun, Ordu, İstanbul, Kastamonu, Bitlis, Samsun, Kayseri, Aydın, Gaziantep, şubeleri yönetim kurullarının temsilcileri katılmışlardı. Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin de katıldığı bu toplantıya, Van Şubesi deprem çalışmaları nedeniyle, Hopa Şubesi genel kurul toplantısı nedeniyle gelemediği. Danışma Kurulunun bu toplantısına İzmir şubesinin DGM tarafından faaliyetten alınmış olması nedeniyle bölgedeki üyelerden Metin Aydoğan, Tahsin Vergin ve Hüseyin Beşikçi katılıyordu. TüTED Genel Başkanı Aykut Göker, Danışma Kurulu toplantısını açarken yaptığı konuşmada özetle şöyle dedi:

"İlk kez bu kadar çok sayıda şubenin temsilcisi Danışma Kurulu toplantısına katılmaktadır. Öncelikle bunun olumlu bir gelişme olduğunu kaydetmek istiyorum. Bugün Türkiye'de teknik eleman sayısı yüzbin aşmaktadır. TüTED, sayısal olarak bu kitlenin ancak sınırlı bir bölümünü çatısı altına toplayabilmektedir. TüTED'in teknik eleman kitlesi içinde yaygınlaşmasını ve üye sayı-

sının artırılması görevi devam etmektedir. Bu görevin başarılabilmesi için uzun ve güç bir yolun yürünmesi gerekiyor. Ama bu yol, mutlaka yürünecektir."

Danışma Kurulu toplantısında TüTED Genel Sekreteri Haluk Orhun da bir konuşma yaparak, genel merkez tarafından yürütülen çalışmalar anlattı. Daha çok örgütüne dönük çalışmalara ağırlık verildiğini ve şubelerin daha etkin bir duruma getirilebilmesi için çaba gösterildiğini belirten Orhun, son genel kurul toplantısından bu yana, Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin 32 kez şube denetimine çıktıklarını örgütlülük düzeyinin yükseltilmesi için yeni bazı uygulamaların hayata geçirildiğini söyledi.

Danışma Kurulu toplantısına katılan şube temsilcileri, şubelerinin çalışmalarını hakkında bilgiler verdiler ve yapılması gereken çalışmalara ilişkin görüş ve önerilerini aktardılar. Danışma Kurulu toplantısının gündeminde bulunan şu konular üzerinde görüşüldü ve bu konularda Merkez Yönetim Kurulu oluşturacağı kararlara katkıda bulunacak görüşler belirtildi:

-Diğer örgütlerle işbirliği-eylem birliğine gidilirken TüTED

Genel Merkezinin ve örgüt birimlerinin uyması gereken ilkeler,

-TüTED içi eğitim programlarının düzenlenmesinde ve uygulanmasında uyulacak ilkeler,

-Şubeler ve Genel Merkez arasındaki haberleşmenin etkinleştirilmesi,

-Üyemiz bulunmayan işyerlerinde örgütlenme sorunu,

-TüTED Sosyal Danışma Fonu,

-Merkezî Bütçe

-TüTED'e üye olabilmeye açısından 'teknik eleman' tanımının yapılması,

-TüTED örgütlülük düzeyinin geliştirilmesine ilişkin önerilerin saptanması,

-34 teknik eleman örgütünün 'ortak eylem programı' ve 'bölgesel kurultaylar' hakkında görüşme,

-Demokratik Meslek Örgütleri Federasyonu' oluşturulması görüşmelerine ilişkin görüşme

Bu gündem maddelerinde tartışılacak ve bu tartışmalar ışığında hazırlanan Merkez Yönetim Kurulu kararlarına ilişkin ayrıntılı bilgiler TüTED Haber Bülteninin özel sayısında yayımlanarak şubelere ve üyelere iletildi. (Danışma Kurulu çalışmalarının geniş bir özeti 5. sayfamızda bulacaksınız.)

6. YILINDA TüTED

TüTED beşinci yılını doldurdu. Kolay bir beş yıl olmadı bu. 12 Mart sonrasında 1971 Anayasa değişikliği ile kapanan TEKSEN'in mücadelesini devralmak, teknik elemanların ellerinden alınan sendikal haklarını geri almak, teknik elemanların tüm çalışanların bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi içindeki yerlerini sürdürebilmek için kuruldu TüTED.

TüTED, ilk yıllarını, tüm teknik elemanların merkezi demokratik bir kitle örgütünde örgütlenmeleri gereğine inanarak az sayıda arkadaşın özveriyle çalışmaları ile sürdürdü. Savunduğu doğrularla, sürdürdüğü mücadele ile, yaptığı örgütlenme çalışmaları ile, gelişti, güçlendi, 1977 yılının TüTED'i haline geldi.

1971 yılındaki TüTED ile 1977 yılındaki TüTED'in niceliksel bir karşılaştırılması, bu gelişmenin boyutlarını gösterebiliyor. Ancak, asıl önemli olan, niceliksel gelişimden daha önemli olan; TüTED'in bugün teknik elemanların tek merkezi demokratik kitle örgütü olarak tüm teknik elemanlarca kabul edilen konumu, hamuoyunda tüm çalışanların ortak bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi içinde kazanmış olduğu saygınlık, etkinlik.

Önümüzdeki görev, bu örgütlülük düzeyini çok daha ileri götürmek. Teknik elemanların merkezi demokratik kitle örgütleri yoluyla bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine artan sayılarıyla örgütlü katılımını sürdürmek, genişletmek. 1977 yılında tüm TüTED üyeleri bu görevlerini yerine getireceklerdir.

KATSAYI ANLAMINI YİTİRMİŞTİR

MUSA ÖZDEMİR
Sayıştay Denetçileri Derneği Başkanı

Katsayının ne olduğu, kime ne getirdiği, bundan sonra ne olacağı sorularına sağlıklı yanıt verebilmek için öncelikle yasal düzenlemeye ve onu yaratan zorunluluklara, gerekçelere eğilmek gerekmektedir. Bunun başlangıç noktası ise Anayasadır. Hazırladığı koşullara ve gününün ekonomik-sosyal durumuna göre oldukça ileri ve demokratik nitelikli olduğu tüm yurtseverlerce kabul edilen 1961 Anayasasının 117. maddesi, "memurların nitelikleri, atanmaları, ödev ve yetkileri, hakları ve yükümleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir" buyruğunu vermiştir. Dünyadaki ve ülkemizdeki sosyo-ekonomik gelişmeler de dikkate alınarak tüm "çalışanlara" sendika kurma hakkı, 46. madde ile verilmiştir. Bu iki maddenin Anayasada yer alışı amaçları açıktır: Memurların ekonomik, demokratik, politik hakları yürütmenin keyfine ve insafına terk edilemez. Ayrıca, askerlere ve polislere dahi sendikal örgütlenme hakkının tanındığı bir dünyada, kamu görevlilerine sendika hakkı tanımayan 7 ülke (evet biz dahil 8 ülke) arasına girmek çağdaş ve gerçekçi değildir. İşte Anayasamız bu konuda 46 ve 117. maddeleri getirerek bunların gereğini yasama ve yürütme organlarına bırakmıştır.

1961 ANAYASASININ GEREKLERİ YERİNE GETİRİLMEDİ

1961 yılından 1970 yılına dek devlet memurları yasası olarak eski yasa uygulanmış, sendikal hak ise hem memurlar tarafından yeterince sahip çıkılmadığı, hem de siyasal iktidarlarca yoğlaştırıldığı için güdük işlemiştir. 1965 yılında "reform yasası" olarak hazırlanıp ancak 1970 yılında yürürlüğe girebilen 657 sayılı Devlet Memurları Yasası ise Anayasanın yukarıda anılan iki buyruğuna gerekli anlam ve işlerliği vermemiştir. Ne memurların ekonomik ve demokratik hakları, ne de sendikal hakları, Anayasanın ruhuna göre düzenlenmemiştir. Sendikal hakkı, 22. maddedeki bir tümce ile dernek anlayışına indirgeyen yasa koyucu, memur aylıklarını da bütçe aracılığı ile yürütmenin insafına bırakmıştır. Gelişen toplumsal bilinçlenme ve bir milyonluk memur kitlesinin ileride bozuk düzenle vereceği örgütlü mücadelenin kaçınılmazlığı, 12 mart zihniyetini ürktüğü ve 1971 yılında Anayasanın 46. maddesinde yapılan değişikliklerle memurların sendika kurma hakları ellerinden alınmıştır. Halkın oyları ile kabul edilen Anayasada halkoyuna başvurmadan yapılan bu değişiklik, 657 sayılı yasaya da yansıtılmıştır. 23.12.1972 gün ve 2 sayılı kanun hükmünde kararname 5. maddesi ile 657 sayılı yasanın 22. maddesi yürürlükten kaldırılmıştır. Bir milyonluk memur kitlesinin ve ailesinin örgütlü mücadelesini doğmadan boğazlamak, siyasal iktidar için hiç de zor olmamıştır. Çünkü sendikal hak, "hak verilmez alınır" gerçeği ile sağlanmış, 1961 Anayasasının ve işçilerin örgütlü mücadelesinin bir sonucu olarak kendiliğinden verilmiştir ve memurlar buna sahip çıkamamıştır.

KATSAYI, İKTİDARA AYLIKLARI DÜŞÜK TUTMA YETKİSİ VERİYOR

Katsayıyı düzenleyen yasal hükümlere ise 1970 yılından bu yana dokunulmamıştır. Bunun nedeni açıktır. İktidar bu olanakla dilediği zaman memur ve emeklilerin aylıklarını dondurmak veya düşük tutmak yetkisini elinde tutmak istemektedir. Her ne kadar 1970 yılında çıkan 657 sayılı yasa bugüne dek hayli değişikliklere uğrayarak nihayet 1897 sayılı yasa haline gelmiş ise de katsayı ile ilgili 154 ve 155. maddeler hiç değişmemiştir. Çünkü bütçe aracılığı ile sağlanan olanakın kötüye kullanılmasını ve 154. maddedeki ilkelerin yaşama geçirilip geçirilmediğini denetleyen yoktur. Katsayı saptanırken her yıl, a) Ülkenin ekonomik gelişmesi, b) Genel geçim koşulları, c) Devletin mali olanakları, gözönünde bulundurulur hükmü, iyi niyetli bir yasa metni olmak üzere ileriye götürülmemiştir. Demokratik kitle örgütleri, dar ve sınırlı olanakları ile gerçekleri ortaya koymak isterken, siyasal partiler ve işçi sendikaları yeterli çabayı göstermemişlerdir. Bunun doğal sonucu olarak katsayı hep "devletin mali olanakları" şalının altına gizlenmiş, ekonomik gelişme ve geçim koşulları dikkate alınmamış katsayı ya çok düşük saptanmış veya dondurulmuştur. Bunun sonucu olarak yasanın 154. maddesindeki üç ilke dikkate alınarak her yıl bütçe yasası ile saptanan katsayı, 1970 yılından 1973 yılına kadar 7 olarak kalmıştır. 1976 yılında ise katsayı 9'dur. Oysa 1970 yılında 7 olan katsayının 1973 yılında 10, 1974 yılında 12, 1975 yılında 14, 1976 yılında 17 olması gerektiğini devletin resmi rakamları ve Devlet Planlama Örgütü kabul etmektedir.

KATSAYI ARTIŞLARI NE GETİRİYOR?

Katsayının ne olduğunun yasal ve ekonomik alanda böylece işledikten sonra, bugünkü somut durumu ele alabiliriz. Hükümet, katsayının mart 1977 de 10 olacağını karara bağladı, muhalefet ise 11 veya 12 olması için çalışıyor. İlk üç ve son dört derecede görevli olan evli 2 çocuklu bir devlet memurunun katsayının 9, 10 veya 11 olması halinde eline geçecek net miktarları ve katsayının bir veya iki artması halinde alacağı net farkı gösteren aşağıdaki tablo sanırım fazla yoruma gerek bırakmamaktadır.

Derece	9 Net	10 Net	11 Net	1 Fark	2 Fark
1/1	4.355,70	4.754,00	5.134,05	398,30	778,35
2/1	3.732,95	4.049,60	4.366,25	316,65	633,30
3/1	3.355,55	3.619,50	3.915,40	263,95	559,85
12/1	1.435,20	1.575,80	1.680,60	140,60	245,40
13/1	1.322,20	1.447,80	1.584,15	125,60	261,95
14/1	1.289,10	1.301,30	1.418,45	12,20	129,35
15/1	Asgari ücret 1800 lira olduğundan alacağı net aylığı etkilemez.				

Memurların % 70'inin 12 ve daha aşağı derecelerde çalıştığı, üst derecelerde yan ödeme olanaklarının daha fazla olduğu, her katsayı artışının göstergesi tablosundaki yelpazeyi daha da açtığı, (katsayı 11 olduğunda 1. derecenin 4. kademesindeki brüt artış 2000 lira iken, 15. derecenin 1. kademesindeki artış 320 liradır); subay, yargı, mülki idare amiri, öğretim üyesi, genel müdür, müşteşar vb. gibi göstergesi üstü rakam alan memurlardaki artışın ise memurlar arasında önemli farklılıklar yaratacağı bilinmesi yararlı sonuçlardır, gerçeklerdir.

KATSAYI 17 OLSA NE OLUR?

Bırakınız katsayının 11 olmasını, katsayı 15 veya 17 olduğunda dahi memurlara, özellikle düşük maaşlılara, fazlaca birşey sağlamadığını söylemek ve bir küçük tablo da kanıtlamak yararlı olacaktır.

Derece	Katsayı 15		Katsayı 17	
	Ele geçen	Artış	Ele geçen	Artış
1/1	6.391,30	2.035,60	7.041,70	2.686,00
4/1	4.777,25	1.724,10	5.045,00	1.991,35
7/1	3.420,15	1.286,55	3.651,20	1.466,60
10/1	2.543,20	888,50	2.793,90	1.139,20
12/1	2.225,10	794,45	2.396,80	966,25
15/1	1.657,20	603,70	1.786,90	733,40

Net tutarlara göre düzenlenen tablolar da göstermektedir ki, tek katsayı sistemi sosyal, adil, sağlıklı ve yeterli değildir. Katsayı sistemi bugüne dek memur yararına çalışmadığı gibi, bundan sonra da çalışmayacaktır. Katsayı anlamını yitirmiştir. Ancak bunlara rağmen geçici çözümleri memur lehine çevirmek, bu yönde mücadele vermek, yeni haklar almak, demokratik ve sendikal haklar mücadelesinin bir parçası olduğundan, bu yöndeki yasa değişiklikleri için çaba harcamak demokratik kitle örgütlerinin güncel görevi olmalıdır. Kanımca bugün somut talepler olarak şunlar ileri sürülmelidir:

- Katsayının saptanmasında, yasadaki ilkelerin tam ve doğru olarak dikkate alınmasının yanısıra, göstergesi tablosu daraltılarak yeniden düzenlenmelidir.
- Yan ödemeler ve göstergesi üstü rakamlar kaldırılmalıdır.
- Tek katsayı yerine birden fazla katsayı uygulanmalıdır.
- Devlet Memurları Yasasının sosyal haklar bölümünde yer alan ve memurlardan yana olan hükümler (yakacak, yiyecek, giyecek, aile yardımı, konut gibi) uygulamaya geçirilmelidir.
- En az geçim indirimi değil, sadece ücretlilerin yararlanacağı özel indirim, asgari ücret düzeyine çıkarılmalıdır.

Ancak tüm bu önlemlerin savunulmasının yanısıra altı çizilmesi gereken gerçek unutulmamalıdır. Gerek katsayı gerekse onunla birlikte ele alınacak bu öneriler memurların yaşamlarını sürdürebilmek için geçici çözümlerdir. Memurların gerek ekonomik gerek demokratik hakları açısından insanca yaşama olanaklarına kavuşabilmeleri ise toplu sözleşme ve grev haklarıyla donatılmış sendikal hakkın alınmasında yatmaktadır.